

Õiguskantsleri Kantselei

Egon Veermäe
peadirektor
Sotsiaalkindlustusamet
info@sotsiaalkindlustusamet.ee

Teie nr

Meie 04.07.2019 nr 16-6/190962/1903413

Ligipääs sotsiaalteenustele

Lugupeetud Egon Veermäe

Eesti ratifitseeris 2012. aastal [puuetega inimeste õiguste konventsiooni](#), võttes sellega kohustuse kaitsta puuetega inimeste õigusi. 1. jaanuaril 2019 asus õiguskantsler täitma [konventsioonis](#) ette nähtud puuetega inimeste õiguste kaitse ja edendamise ülesandeid. [Õiguskantsleri seaduse täiendamise seadus](#) paneb õiguskantslerile ühtlasi kohustuse teha konventsiooni rakendamise üle järelevalvet.

Konventsiooni ratifitseerides võttis riik muu hulgas kohustuse tagada puuetega inimestele teistega võrdsel alustel juurdepääs avalikele teenustele, teabele ja suhtlusele, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale ja -süsteemidele. Võetud kohustust tuleb täita järk-järgult, püüdes juba saavutatud taset hoida. Eesmärgile jõudmiseks tuleb kehtestada normid ja kontrollida ka nõuete täitmist.

[Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) kohaselt on igaühel õigus abile, sh sotsiaalteenustele. Selleks et inimene saaks abivajadusele vastavat sotsiaalteenust, on vaja tagada sellele teenusele ligipääs. Kui näiteks ratastooliga liikuv inimene ei saa sotsiaalhoolekandeametisse sisse või ei saa seal iseseisvalt liikuda, võib ta jääda vajaliku abita.

Puudega inimeste erivajadustest tulenevad hoonetele ligipääsu nõuded on kehtestatud [ehitusseadustiku](#) alusel [ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 29.05.2018 määruses nr 28](#). Alates 1. jaanuarist 2019 on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil õigus kontrollida, kas ehitised vastavad puudega inimeste erivajadustest tulenevatele nõuetele. Need nõuded ja seega ka järelevalve kohalduvad eeskätt uutele või põhjalikult renoveeritud ruumidele, kus osutatakse avalikku teenust. Samas osutatakse sotsiaalteenuseid ka ruumides, mille kohta viidatud nõuded ei kehti.

Sotsiaalkindlustusamet täidab sotsiaalteenuste osutamisel mitut rolli. Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) kohaselt korraldab Sotsiaalkindlustusamet riiklikku sotsiaalabi ning teeb ühtlasi järelevalvet linnade ja valdade korraldatava sotsiaalabi üle. Sotsiaalkindlustusametisse koondub kogu informatsioon Eestis osutatavate sotsiaalteenuste kohta.

Seadusega on kehtestatud juurdepääsunõuded vaid osale sotsiaalteenustest. Näiteks sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja peab tagama teenuse osutamise kohale juurdepääsu

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

ehitusseadustiku alusel kehtestatud nõuete kohaselt ([SHS § 66 p 5](#)). Sarnane nõue on kehtestatud abivahendite müüjale ja üürile andjale. Osa teenuste ligipääsetavuse nõudeid tuleneb määrustest. Näiteks erihoolekandeteenusele ligipääsu nõuded on sätestatud [tervisekaitsenõuete](#) määruuses, sarnased nõuded on kehtestatud [asendushooldusteenuusele](#). [Hoolekandeesutuste tervisekaitsenõuete määruuses](#) ja [laste hoolekandeesutuste tervisekaitsenõuete määruuses](#) on samuti sarnane regulatsioon olemas, kuid mõlemas määruuses viidatakse kehtivuse kaotanud ehitusseadusele. Ohvriabiteenuse kohta ei ole juurdepääsunõudeid kehtestatud ei seaduse ega määrusega.

Teame, et osa sotsiaalteenuse osutamise kohti on takistusteta ligipääsetavad kõigile teenuse vajajatele. Samuti teame, et osa teenuse osutamise kohti ei ole näiteks ratastooli kasutajale ligipääsetavad. Selleks et saada ülevaade kogu sotsiaalsüsteemi füüsilisest ligipääsetavusest, palume Teie abi. Soovime andmeid, kui palju sotsiaalteenuse osutamise kohti on erivajadustega inimestele ligipääsetavad (vastavad eelviidatud ministri määruuses toodud nõuetele) ning kui palju on neid, mis ei ole ja mis ulatuses on juurdepääs piiratud.

Kui Teil on ülevaade sotsiaalteenuse osutamise kohtade ligipääsetavusest olemas, palun edastage või tehke see kättesaadavaks ka õiguskantslerile. Kui sellist ülevaadet ei ole, palun Sotsiaalkindlustusameti abi selle teabe kogumisel. Mõistagi võtab andmete kogumine aega. Seepärast palun Teie hinnangut, mis ajaks oleks võimalik selline andmebaas kokku panna. Kui andmetega on mõistlik täiendada juba mõnd olemasolevat andmekogu või süsteemi (näiteks majandustegevuse registrit), siis ootame ka selle kohta ettepanekuid. Andmeid on mõistlik koondada selliselt, et hiljem oleks neist võimalikult palju kasu, ning et neid oleks võimalik ajakohastada.

[Töölepingu seadus](#) näeb ette võrdse kohtlemise põhimõtte. [Võrdse kohtlemise seadus](#) sätestab, et diskrimineerimine puude (aga ka vanuse) tõttu on keelatud nii inimese tööle võtmisel kui ka töösuhte ajal. Mõistagi on ka sotsiaalvaldkonnas ameteid, mida puude tõttu pidada ei saa, kuid on hulk töid, mille tegemist puue ei takista. Ligipääsmatud hooned piiravad karjäärivalikut. Seega palume andmeid ligipääsetavuse kohta mitte üksnes kliendi, vaid ka töötaja seisukohast lähtudes: kas konkreetsetes sotsiaalteenuse osutamise kohas on võimalik teistega võrdselt tööd teha ka näiteks ratastooliga liikuvatel töötajatel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Juta Saarevet
puuetega inimeste õiguste valdkonna juht
õiguskantsleri volitusel

Juta Saarevet 693 8446
Juta.Saarevet@oiguskantsler.ee